

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. II. An Regularis habeat legitimam personam standi in iudicio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

de rescriptis. n. 6. Abbas autem, vel Prælati agit nomine suæ Ecclesiæ, vel Monasterii. Sic Pater bona filij adventitia non potest alienare, & tamen pro ijs in iudicio contendere potest. Excipi tamen debent causæ arduæ, & gravis momenti. c. *Abbatem* 18. q. 2. c. *non dicatis* 12. q. 1. Similiter Tutor sine decreto Judicis alienare non potest, & tamen potest agere in iudicio de bonis pupilli.

28. Econtra Capitulum in bonis communiter pertinentibus ad ipsum, & Prælatum, sine consensu, & autoritate Prælati regulariter non habet legitimam personam standi in iudicio. c. *causam* 9. de *Judicijs* ibi: *provideas inter cetera ut fratres Dulmen: Monasterii cum auctoritate, & assensu Episcopi sui ingrediantur negotium. Ne si fratres Sancti Albani obtineant, Episcopus idem Abbatem Monasterii se proponens, litem sopitam valeat suscitare.* Secus autem (in causis propriis conventus, nimirum separatim attributis Capitulo) in his enim non admittitur Prælati, nisi exhibeat mandatum, seu consensum Capituli, vel caveat, Conventum rem postea ratam habiturum; sic gloss. in c. 1. de *Procuratoribus*. v. *legaliter*.

Hæc confirmari possunt ex c. *edoceri* 21. de *Rescriptis*; ubi Pontifex Abbati, & Conventui Præmonstratensi quærenti: *an in causa Monasterij conveniatur Abbas per rescriptum, in quo nulla fit mentio de conventu; & propter hoc appellari possit?* rescriptit: *edoceri* postulasti à nobis, utrum per literas adversus Abbates (nullâ mentione habita de suis conventibus) impetratas teneantur Abbates ipsi super causis (quæ ad Conventus pertinent, & eosdem) de ipsis querelantibus respondere: ac licet inhibita sit appellatio, per appellationis objectum possint (ne respondeant) se tueri: super quo duximus respondendum: quod *nisi alia causa rationabilis suffragetur, per appellationem se tueri non possunt*, quo minus debeant auctoritate literarum hujusmodi legitime respondere: *cum ex officio suo teneantur Congregationum suarum negotia procurare: nisi forte Abbatis, & Conventus negotia essent omnino discreta.* Ex hoc textu colligitur, Abbatem ex officio suo teneri Congregationum suarum negotia procurare, nisi negotia Abbatis, & Conventus essent om-

Tom. II.

nino discreta. 2. eundem super negotiis utrique communibus posse conveniri per rescriptum justitiæ, etiam nullâ mentione Conventus factâ. 3. Abbatem ex tali rescripto posse conveniri, ac respondere teneri. Capitulum igitur in causis, & negotiis communibus Capitulo, & conventui, nunquam convenitur, nec convenit sine assensu Prælati, per gloss. in cit. c. *causam* v. *assensu Episcopi* hoc est, sui Prælati. Nam in eo Conventu, de quo agit Capitulum *causam*, Abbas simul fuit Episcopus; alioquin enim sufficiebat *consensus Abbatis*.

Præterea not. 1. si Capitulum agens sine consensu Prælati aliàs requisito, obtineret sententiam pro se per subsequentem Prælati consensum ratificari posse quamvis contra ipsum non subsisteret, idque privilegio Ecclesiæ, quæ in hoc gaudet jure pupilli, & minorum in rerum alienatione sine consensu Tutoris, vel Curatoris. Intellige si consensus Prælati de jure intervenire debuit; si verò consensus Prælati fuit requisitus, quia etiam ipsius intererat, subsistet per ejus ratihabitionem, de jure communi Abb. cit. n. 11.

Not. 2. Judicem teneri ex officio cavere, ut à litigantibus serventur solennitates in judicijs præscriptæ, quarum defectu iudicium evaderet elusorium, & deberet postea irritari. Coll. ex c. *causa* de *Judic.* Hinc etiam parte non petente iudex defectum supplere potest; Abbas in cit. c. *causam* 3. & repellere Procuratorem carentem legitimo; Sic Barbosa in cit. c. *causam* n. 2.

§. II.

An Regularis habeat legitimam personam standi in iudicio?

Ante resolutionem supponendum 1. Quando dicitur per *vorum paupertatis Religiosa*, habentem tale votum, non posse habere *proprium*, per *proprium* posse intelligi, vel *dominium*, quo res verè, ac propriè sit *sua*; vel *usum domini independentem à consensu Superioris*. Hinc ex Religionibus quædam sunt, in quibus Religiosi talis Religionis nec in persona sua particulari, nec in communi habent *proprium*; quædam, in quibus omnes habent *proprium* in communi, non tamen in persona particulari:

quæ-

quædam verò, in quibus etiam particula- res aliqui, etiam in persona propria reti- nent proprium, situm in rerum tempora- lium dominio; non autem situm etiam in usu earum independente à voluntate Su- periorum.

31. Hinc supponendum 2. *abdicationem dominii* etiam in persona particulari, non esse de substantia voti paupertatis, quâ quis cum voto castitatis, & obedientiæ consti- tuatur verè, ac propriè Religiosus; secus usum independentem à consensu *Superio- ris*. Res certa est, ex definitione Grego- rii XIII. *in constit. incip. ascendente*. Da- ta 8. calendas Jun. 1584. Nam qui in So- cietate, post Novitiatum, emittunt tria vota simplicia paupertatis, castitatis, & obe- dientiæ, *verè ac propriè Religiosi existunt*, licèt ad gradus Professorum, & Coadjuto- rum formatorum nondum pervenerint; sed ad hoc paupertatis votum non pertinet substantialiter abdicatio dominii, etiam in persona particulari, sed tantùm usus independentis à licentia *Superioris*; ergo.

Major certa est ex dicta constitut. Gre- gorij, ibi: *sed & Scholares ipsos, ac supra- dictos alios omnes, & quoscunque, qui in ipsam Societatem admissi, biennio proba- tionis à quolibet eorum peracto, tria vota substantialia prædicta, tametsi simplicia, emiserint, aut emittent in futurum; verè, & propriè Religiosos fuisse, & esse, ac fore, & ubique semper, & ab omnibus censerì, & nominari debere; non secus atque ipsos tum Societatis, tum quorumvis aliorum Re- gularium Ordinum professos, suisque præ- positis in omnibus, & per omnia obedire; & huic Sedi immediatè subjectos, & à quo- rumvis Ordinariorum, & delegatorum, seu aliorum Judicum jurisdictione omnino exemptos.*

Minor æque certa est ex eadem consti- tut. ibi: *& licèt, qui ad gradus Professorum, & Coadjutorum formatorum nondum per- venerunt, bonorum suorum jus atque do- minium, (tum alias ob justas causas, tum etiam, ut majorem Societas habeat liberta- tem, illos, si opus fuerit, cum minori offen- sione dimittendi) ad tempus Generalis Præ- positi judicio præscribendum, valeant reti- nere, ut in pauperes tandem, seu alios pios usus pro ipsorum devotione distribuunt, juxta Evangelicum consilium, ac promissio- nem, quam initio Novitiatûs faciunt: in-*

terim tamen, quantum ad illorum usum, religiosam paupertatem servant, nec ullâ re, tanquam propriâ, & sine Superioris facultate uti possunt.

Supponendum 3. dispositionem juris circa Regulares fundatam in eo, quòd vi sui statûs non possint habere proprium vel in persona sua particulari, vel etiam in communi, quoad effectus juris inde nas- centes, non bene applicari eis etiam, qui vi sui statûs possunt habere proprium, vel in communi, vel etiam in sua persona par- ticulari; sic enim procederet à diverso ad diversum; qui argumentandi modus nul- lius momenti est, ut patet vel dialecticis.

Supponendum 4. etsi *aliquo casu* ve- rum sit, quòd dispositum *in casu vero*, et- iam producat effectum juris *in casu ficto*, qui juris dispositione æquiparatur vero; hoc tamen non procedere *quoad omnem effe- ctum*, nascentem ex dispositione juris circa casum verum, sic licèt Beneficiatus, solum *fictè* residens in sua Ecclesia, pro certis ca- sibus æquiparetur residenti *verè*, quoad lucrandos fructus beneficii; non tamen procedit etiam quoad distributiones quoti- dianas, ut dicitur *l. 3. tit. 4. de Cleric. non resid.* similiter licet *mors civilis* æquiparetur *naturali*, juxta commune brocardi- cum *L. actione 65. §. publicatione, ff. pro socio, & §. solvitur, Institut. de Societ.* plu- rimas tamen habet limitationes, ut videri potest apud Barbosa *l. 11. axiomat. a. 5. r.* & procedit solum in casibus à jure expres- sis, ut rectè notat gloss. in *c. Placuit 2. 16. q. 1. & in c. susceptum, de Rescript. in 6.* quibus præmissis.

Pro parte negante, *Regulares habere le- gitimam personam standi in judicio*, addu- ci possunt seqq. *1. c. Monachi. 35. 16. q. 1.* ibi: *similiter, ut nullus Monachorum, fo- rensis negotij susceptor, vel executor exi- stat, nisi quòd Monasterij exposcit utilitas, Abbate sibi nihilominus imperante. Secun- dò, c. Ex parte. 2. de Postuland.* ubi propo- situm fuit Pontifici, quòd quidam Cano- nici Regulares non solum in Ecclesiasticis, verùm etiam in forensibus causis præsu- mant advocati judicium exercere; Cum- que objiceretur eis, quòd non debent esse forensis, vel Ecclesiastici negotij suscepto- res, vel executores, nisi fortè id Monaste- rij exposcat utilitas, Abbate nihilominus imperante, ad suam proponant insolentia

tiana

nam excusandam, quòd capitulum illud, per quod prædicta prohiberi videntur, de *Monachis*, non de *Cononicis Regularibus* loquatur manifestè: rescriptit Innocentius III. *Consultationi tuæ taliter respondemus*, quòd *idem iudicium de Canonicis Regularibus, quòd & de Monachis (quantum ad supradicta) credimus observandum, licet de Monachis in canone specialiter sit expressum.*

35. Deinde nullus Regularis, utriusque sexus, vel per se, vel per alium, stare potest in iudicio, vel activè, vel passivè, *sine Superioris licentia*, ut traditur communiter à doctoribus in c. *Cum dilecta*. 22. de *rescript.* sic Pirhing de *Judicijs* n. 29. Sanch. l. 6. *summe*, c. 12. n. 1. Probatur 1. quia in hoc æquatur, *servo*, & *filiofamilias*, contra quos, vel pro quibus non potest fundari iudicium. L. *lis nulla*, & L. *vix. ff. de Judic. L. servus C. cod.* Secundò. *Regulares pro mortuis habentur*, & nihil habent, cuius causa pro se agunt ut dicitur in cit. c. *cum dilecta*, & *Authent. causa, qua fit cum Monacho. C. de Episcopis, & Clericis.* Navarr. *comment. 2. de Regularibus* n. 64. Everard. *Loco* 24. à *servo ad Monachum*, n. 4. Tertio tales æquiparantur *capite minutis*, qui nihil possunt jure suo; cum sui juris non sint, & plenè transiverint in alienam potestatem. Quarto, quia sicut *deportatus*, & *exul*, sic *Monachus* se habet ad hereditates; sic Barbof. L. 11. *axiomat. c. 45. n. 2.* Unde habet se sicut *capite minutus*, cui nulla est legitima persona standi in iudicio. His tamen non obstantibus:

36. Dicendum quemlibet Regularium, cum licentia sui Superioris, habere legitimam personam standi in iudicio, tam activè, quàm passivè; est communis sententia DD. Nam hoc non modò nullo jure prohibitum est; sed etiam positivè approbatur, ut patet ex cit. *juribus* à n. 34. quod intellige non tam nomine *Monasterii*, *Collegii*, vel *Ecclesiæ suæ*, aut *propinquorum*, sed etiam nomine suo, si rerum temporalium dominium habeat in sua particulari persona, prout contingere posse constat ex dictis à n. 31. Quilibet enim Regularis cum licentia sui Superioris agere potest in iudicio pro rebus suis, & suorum ex *dict.* à n. 34. Nec obstant in contrarium adducta fundamenta.

Tom. II.

Nam ad r. ex c. *Monachi*. Resp. nihil desumi, imò contrarium probari, cum expresse prohibitionem inibi factam limitet: *nisi cum Abbatis imperio; & Abbate sibi nihilominus imperante*; accedit, quòd dispositio loquens de *Monachis*, quàm talibus, non afficiat alios *Regulares, non Monachos*; & loquens de non habentibus proprium in particulari persona sua, non tangat habentes oppositum; at cit. c. *Monachi* loquitur de *Monachis*, quàm talibus, ut liquet ex illis verbis: à *Monasterio foras egredientes*; ipsorum enim propria est solitudo, & secessus à publico. Cæterum etiam *Monachus* de voluntate sui Superioris degens extra *Monasterium*, Superiore absente potest agere, & conveniri; sic Barbof. in c. *cum dilecta. de Rescriptis* n. 7. & in L. *si longius. l. si filius. ff. de Judicijs* n. 50. plures tales casus habet Sanch. cit. à n. 12. Pirhing de *Judic.* à n. 31. & alii. Et c. *cum dilecta* cit. expresse habetur casus, ubi in causa spoliationis una *Monialium* per se, altera per *Procuratorem* steterit in iudicio. V. Pirhing in c. *cit. de rescript.* n. 46.

Ex hoc habetur etiam responsio ad argumentum ex c. *cum dilecta*. 22. de *Rescript.* id enim procedit solum, quo, *carens proprio*, ageret vel *nomine suo* (sic enim fieret *eluforium iudicium*) vel *nomine communi, sine consensu ejus*, qui conventui præest. Nam sine hoc eodem modo ejus actio exceptione statim elideretur, iudicio sine fructu convocato. Hinc etiam textus illi, qui supponunt, necessarium esse consentum *Episcopi*, ut *Monachi* in iudicio comparere possint, accipiendi solum sunt de illis *Monasteriis*, quæ ex lege *diæcesana*, & *jurisdictione parent proprio Episcopo* juxta generalem regulam in c. *omnes* 16. q. 1. secus in exemptis. Sic Gonzalez in c. *Causam* 9. de *Judic.* n. 8.

Ad 2. desumptum ex c. *ex parte*, quod videtur contrarium his, quæ diximus n. 37. & 50. non valere argumentum à *Monachis* quàm talibus, ad *non Monachos*. Resp. nihil probari ad intentum; ibi enim solum dicitur, *idem iudicium, de Canonicis Regularibus, quòd & de Monachis (quantum ad supradicta) observandum esse, licet de Monachis in Canone specialiter sit expressum.* Supra dicta autem sunt, quod *quidam Canonici Regulares non solum in Ecclesiasticis, verum etiam in forensibus*

B 2

causis

causis presumant advocati iudicium exercere. Et in his omnino idem iudicium est de Canonicis Regularibus, & Monachis. Hæc enim prohibitio facta Monachis, non fundatur in qualitate *Monachi* quæ talis; sed in qualitate status Regularis, utriusque communis. Cæterum nec iste textus vel uno verbo loquitur de casu, quo procedunt, ex sui Abbatis consensu, & imperio; minus autem de his, qui habent proprium in sua particulari persona.

40. Ad secundum argumentum in n. 35. Resp. negando, inibi assumptam propositionem ex dictis à n. 37. Ad 1. ejus probationem Resp. 1. N. maj: sic indefinite prolatam. Nam Monachus potest fieri Episcopus, potest esse executor cum licentia Abbatis, potest esse arbiter &c. quod tamen in *servum* non cadit; sic ex pluribus probat Barbofa *axiomat. l. 11. c. 4. §. 1.* ubi affert etiam Ancharanum in *c. fin. de testam. in 6.* dicentem: hanc equiparationem *de servo, ad Monachum*, non esse per omnia bonam. Et ideo argumentum à servo ad Monachum non procedit, ubi contrarium reperitur in jure expressum. Fagnan. in *c. Monachi, de statu Monachorum. n. 22.* Probatio, quam pars contraria desumit ex *L. lis nulla*, est contra ipsam. Ejus enim verba sunt: *lis nulla nobis esse potest cum eo, quem in potestate habemus, nisi ex castrensi peculio*; quæro, quare in hoc, & non in adventitio? certè alia ratio non est, quàm quia castrense peculium est omnino proprium filij familias, non alterum. Sed bona Scholasticorum Societatis sic etiam illis propria sunt; ergo cum illis ipsis per *cit. L. lis esse potest*; ergo habent, *per se ipsos*, vi hujus legis, legitimam personam standi in iudicio. Unde licet in comparatione *quoad aliquos duntaxat actus Religiosi, juris fictione*, pro servis habeantur; reverà tamen servi non sunt, sed potiùs sunt in obedientia Abbatis, sicut filii in potestate Patris. Baldus in *L. sed si. vers. idem queritur, ff. de receptis arbitris n. 1. in 2. lectur.* Et idem ipsius Monasterii Filii Spirituales vocantur. Feilin. in *c. cum Nuntius, de Testibus.*

41. Ad *L. Vix. § 3. ff. de Judicijs.* Resp. ex ipsis legis verbis constare, *servis* non negari utcumque actionem, vel conventionem in iudicio, sed tantùm *adversus dominos*, exceptis tamen etiam aliquot *ibid.*

casibus: hoc autem fundatur in propria & vera ea servitute; non autem ea, quæ solum constituit Spiritualem Filium alterius, tanquàm Patris, qualiter est in Monachis respectu suorum Superiorum.

Ex hoc etiam sequitur, nec eo, quòd Regularès in quibusdam casibus equiparentur *filio familias*, quicquam probari ad intentum. Nam licet verum sit, quòd Religiosus, Monasterium per Religiosam professionem ingressus, testari amplius non possit, si nihil amplius habeat proprium de quo testetur, (ut sunt solenniter professi) & in hoc conveniat cum filio familias, qui, dum est sub patria potestate, testari de bonis adventitiis non potest. *L. pen. & ult. c. qui testam. fac. poss. junct. gloss. 7. Certis, & paucis alijs similibus*: est tamen magnum, & multiplex inter eos discrimen in multis. Nam ingrediens Monasterium ante professionem vi Novellæ constitutionis 76. c. 1. suas res, quòd voluerit, potest disponere; nec necessariò illas tenetur inferre Monasterio, quod non habent filii familias *quoad res omnes* respectu Patris. Deinde Scholastici Societatis res suas etiam per vota sua, quibus post biennium transeunt in Religionem, retinent omnes, quoad validam dispositionem, etiam sine consensu Superiorum; quod non habent filij familias, vel pupilli sine consensu Patris, vel Tutoris.

Ad illud, quod dicitur, *Monachum pro mortuo haberi*, ex Authent. *Ingressi c. de ss. Eccles.* Resp. procedere solum in casibus fictionis expressæ in jure, ut notavimus n. 33. & aliud non significare, quàm *Monachos* quidem *mundo mori*, scilicet *quoad ejus opera, & vanitatem*; non tamen *quoad jura sua, & hereditates*, ut rectè notat Barbof. *axiom. l. 11. c. 45. n. 2.* quo sensu etiam dicuntur *exules patria, & mundo*; & *instar deportati*, ut coll. ex *L. Deo nobis c. de ss. Eccles.* Quoad rationes autem civiles bonorum temporalium illi tantum Religiosi, vi sui status, sunt civiliter mortui dispositione juris, quibus nec in persona particulari, nec in communi competit ullum dominium, vel jus justitiæ bonorum temporalium; Quales non sunt Scholastici Societatis, nec Canonici Regularès. Benedicti. Cisterci. &c. quotquot dominium bonorum temporalium habent, saltem in communi.

Hinc

43. Hinc not. universaliter, mortis nomine, venire tantum mortem naturalem, non civilem, quando sumus in dispositione conditionali. Conditio enim purificari debet in casu vero, non ficto. *L. qui heredi. §. Mævius. ff. de Condit. & demonstrat.* Ators autem civilis est mors ficta, & non vera. *L. 1. §. fin. ff. de honorum possess. contra tabulas*; ita *Surdus Consil. 90. à n. 24.* & *Card. Tusch. Practic. conclus. tom. 5. lit. M. conclus. 393. n. 20.*

44. Ex hoc sequitur, à deportatis, ab exulibus, à capite minutis (quæ diminutio consistit in mutatione status, nimirum libertatis, civitatis, & familiaris) in dato casu nihil concludi; cum Religiosi, præsertim Scholastici Soc. gaudeant plurimis iuribus, quibus non gaudent exules, deportati, vel capite minuti, ut patet ex dictis; adeoque ab his ad Religiosos argumentum petatum, in ordine ad quæstionem propositam, est à diversis ad diversa, consequenter nihil concludit, sicut nec illud, quo quidam volunt, Scholasticos se habere instar pupillorum. Nam pupillus nec velle, nec nolle, in ea ætate habet, nisi apposita Tutoris autoritate. *Arg. L. Pupillus nec velle. ff. de Reg. juris.* Manzius cit. in *lib. 1. Instit. Tit. 2. de Adoptionibus. §. 3. cum autem impubes. n. 3.* at Scholastici Societatis, dum in eo gradu sunt, sine Superiorum autoritate, illicitè, non tamen invalidè agunt disponendo de rebus suis ex *n. 41. ergo.*

45. Sequitur 2. quod Religiosus ratione contractus, prius in sæculo celebrati, non ipse conveniri possit, sed debeat Monasterium, libello, & narratione facti concepta in personam Monachi, sed executione sententiæ condemnatoriæ in bonis Monasterii constituendâ, ita tamen, ut hoc non teneatur, ultra bona, quæ ab ipso accepit; ita *Sanchi. cit. n. 2.* & *Navarr. in Commentar. 2. de Regularib. n. 67.*

Sequitur 3. ex delicto sui Monachi non obligari monasterium, sicut nec obligatur dominus ex delicto servi, *Sanchi. cit. n. 3.* Monachus autem injuriatus ab alio non potest agere actione injuriarum in iudicio, nisi Prælatus sit absens, vel Procuratorem non reliquerit *arg. L. sed si unus. §. nisi Prætor, ff. de injur.*

Sequitur 4. irritum esse iudicium celebratum cum Religioso sine Prælati licentia

in casibus, pro quibus sine illa non habet legitimam personam standi in iudicio; quia sic deest Reus legitimus. Excipe, nisi egerit nomine Prælati, vel Monasterii, & acta rata habeantur ab istis; *Pirhing hic n. 30.*

Dixi: in casibus, in quibus non habet legitimam personam standi in iudicio sine Superioris licentia; hæc enim regulariter necessaria est, exceptis tamen quibusdam casibus: 1. si absit Superior, ex causa legitima, & absque periculo in mora requiri non possit consensus Prælati; 2. si sit electus ad Prælaturam, dignitatem, vel beneficium; 3. si agatur de valida ipsius Professione; 4. si de alimentis, vel expensis à Monasterio denegatis. Potest autem agere in his, vel per se, vel, quod decentius est, per Procuratorem Abb. in *c. cum dilecto. de rescript. n. 1. V. dicenda à n. 47.*

Notandum præterea, dupliciter alicui Religioso dari posse beneficium manuale, primo beneficium manuale, seu ad nutum revocabile. 2. solum committendo ejus administrationem: & in hoc casu non dici, habere propriè beneficium; sic *Azor p. 1. l. 12. c. 11. q. 10* quo posito dicendum, ejusmodi Religiosum, in dicto primo casu, posse per se agere, & conveniri in iudicio. Nam quilibet præfectus alicujus administrationis, id potest, ut docet *Durandus. de actore n. 49. ex c. cum deputati. 6. de judicijs.*

Nam, cum quidam Judices tam seculares, quam Ecclesiastici Præceptores templi pro domibus suis, etiam de consensu Magistri suæ Religionis, agere, ac defendere ad prosequendam suam justitiam non admitterent, tanquam licitum non sit eis super litigiosis negotiis curam gerere, qui pacificis decreverunt studiis inhære, illud allegantes in repulsione eorum, ipsis generatio non est nota: qui undecunque venerint gratiâ Divinâ vocati, dum laudabiliter exequantur officium sui ordinis, ex superabundanti requiritur suæ notio nationis: & propterea Magister, & fratres militiæ templi in Italia constituti apud Innocentium III. conquesti essent, respondit Pontifex: *ne quis igitur in prosecutione causarum præceptores eosdem ab agendo, vel respondendo, occasione hujusmodi, repellat, auctoritate presentium inhibemus.*

Pro explicatione hujus capituli notandum

B 3

dum

46a

47a

dum 1. ex Pereyra in *Elucidario* n. 1362. per *Preceptores* hic intelligi *Commendatarios*, vel personas religiosas, deputatas, ut possint agere, ac defendere jura Ecclesiæ, *Clement. 1. de Rescript.* Sunt (prout inquit *Azor p. 2. l. 3. c. 26. q. 3.*) in Religiosorum ordinibus præsertim ad militandum, vel excipiendum hospitio peregrinos, vel curandos ægrotos institutis, administratores domorum, vel prædiorum, vel reddituum, aut bonorum ad ipsos ordines pertinentium, qui vocantur *Preceptores*, tribus votis obstricti, & Regulam ipsius ordinis professi, à summo magistro rebus administrandis constituti.

Not. 2. ex hoc textu clarè deduci, Regulares habere legitimam personam standi in judicio tam activè, quàm passivè pro rebus Ecclesiæ, vel Monasterij sui de Superioris licentia, (ubi proprium istud habet in communi) non suo, sed Ecclesiæ nomine; pro eo scilicet, qui proprium habet. Unde si Religiosus proprium habeat non communi, sed suo particulari nomine, etiam suo nomine, cum Superioris consensu, legitimè stat in judicio, tam activè, quàm passivè: Ex hoc sequitur ineptè quosdam *Juris Consultos* indefinitè coacervare *Juristextus* in hac quæstione (*an iste Regularis legitimam personam habeat standi in judicio*) quos antiqui canones habent, de Regularibus pariter indefinitè, loquentes duntaxat de his, qui proprium non habent, liquet ex omnibus illis, quæ congruunt in contrarium, de quibus. n. 34.

48. Sequitur ulteriùs nullatenùs legitimum fieri argumentum in hoc puncto ab aliis Religionibus, ad Religionem Clericorum Soc. JESU; cujus ratio præter clarum discrimen in prædictis expositum, desumitur ex constitutione Gregorij XIII. quæ incipit, *Ascendente Domino*, ubi, postquam retulit nostræ Societatis exordia impugnata; ejusque institutum declaravit, & confirmavit, hæc habet: *quia tamen non defuit temeraria quorundam audacia, qui post declarationem, decretum, præceptum, & interdictum nostrum hujusmodi, non solum multa ex prædictis, & fortasse alia ad Societatis institutum, ac vivendi formam spectantia, labefactare, sed & ipsa Apostolica decreta, ac præcepta, publicè, & ex Cathedra, ausu temerario, impugnant, mentemq. nostram perversè interpre-*

tari non erubescant, disputantes, & prædicta in dubium revocantes; omniaque ex aliorum regularium ordinum communibus rationibus, formis, ac statutis metientes, Societatis institutum, peculiare Constitutiones, ac vim votorum simplicium illius, à Sede Apostolicâ in eadem Societatis Religione probata admissorum, penitus ignorantes, ac nonnulla jure antiquo, quæ post illud successu temporum hujus Sedis auctoritate, approbatione, & confirmatione, ac peculiaribus privilegijs sancita, & roborata esse dignoscuntur, perperam interpretantes, convellere nituntur. Quin etiam nos supra dicta, motu simili, & ex certa scientia, de Apostolica potestatis plenitudine decernentes, ac precipientes, privato sensu locutos fuisse, ac tanquam privatos doctores errare potuisse, imò verè, & de facto, ob falsam supradictorum informationem, errasse; ideòque præceptum nostrum nullam ad obligandum vim habere, & subjungit ulterius eorum perversam interpretationem, dicentium: Neminem præterea eorum, qui solemnem professionem in dicta Societate non emiserunt, de illius corpore, aut verè, aut propriè Religiosum esse posse; sed eos merè seculares, ac Ordinariorum jurisdictioni subditos existere; nec Societatem ipsam, aut illius Superiores, imò nec nos jus in eos ullum, ex vi votorum hujusmodi habere, vel acquirere, aut Superioribus ipsis conferre posse: non considerantes voti solemnitatem solâ Ecclesiæ constitutione inventam esse; triaque hujusmodi Societatis vota, tamen simplicia, ut substantialia Religionis vota ab hac Sede fuisse admissa; illaque emittentes in statu Religionis verè constitui; quippe qui per ea ipsa se Societati dedicant, atque actu tradunt, seque Divino servitio in eâ mancipant; in quibus votis nullus præter Romanum Pontificem potest manum apponere; aliisque, atque aliis modis Societatem ipsam impetunt, universali Ecclesiæ perutilem, qui diversis functionibus, & personarum gradibus distributa, à Romanis Pontificibus presbyterorum, à Tridentina Synodo Clericorum Religio appellata, habitu, nominè, plerisque personarum gradibus, votorumque differentijs, ab alijs Regularibus Ordinibus distinguitur.

Quibus, & pluribus falsis criminationibus contra Societatis institutum ibidem enat.

enarratis, subjungit: *Et ut contradicentiam audacia coercatur, premissas omnes, & quasvis alias illis similes assertiones, contra dictæ Societatis institutum, vel quomodolibet in illius præjudicium pronuntiatas, aut scriptas, falsas omnino, & temerarias esse, & censerì debere.* Præcipimus igitur in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub pœnis excommunicationis latæ sententiæ, nec non inhabilitatis ad quævis officia, & beneficia secularia, & quorumvis Ordinum regularia, eo ipso absque alia declaratione incurrendis (quarum absolutionem nobis, & successoribus nostris reservamus) ne quis cujuscunque status, gradus, aut præminentie existat, dictæ Societatis Institutum, Constitutiones, vel etiam præsentis, aut quemvis earum, vel supradictorum omnium articulum, vel aliud quid supradictum concernens, quovis disputandi, vel etiam veritatis indaganda quesito colore, directè, vel indirectè impugnarè, vel eis contradicere audeat; distriktiùs inhihentes, ne quis, sive extra, sive intra dictam Societatem, nisi de illius Generalis, aut inferiorum Præpositorum licentiâ notaciones, declarationes, glossas, vel Sholia ulla Super præmissis facere, vel ea, nisi quantum verba ipsa sonant, interpretari, aut de eis disceptare, seu scrupulum cuiquam injicere, vel in controversiam, vel dubium revocare audeat *quo quomodo.* Ex quibus omnibus fatis aperte sequitur à glomeratis antiquorum canonum juribus ad casum de personis, ac Scholasticis Soc. JESU; ijsque quæ in jure antiquo de aliorum Religionum Alumnis, ex laudabili eorum instituto constituta sunt in sacris canonibus, nullum omnino in hoc puncto, de quo in præsens, argumentum esse.

§. III.

An excommunicatus habeat legitimam personam standi in judicio?

49. **H**Æc quæstio proposita est Alexandro III. ab Episcopo Paduano, ad quam respondit Pontifex: *quod conveniri possit; & debeat per alium respondere; ne videatur de sua malitia commodum reportare;* ut habetur in c. *Intelleximus.* 7. h. t. Unde sequitur, excommunicatum non posse

agere in judicio; intellige in alia causa, quàm excommunicationis. c. *decernimus, de Sentent. excom. in 6.* ubi Alexander IV. *decernimus,* inquit, *ut Judices Seculares,* per censuram Ecclesiasticam ab Ecclesiasticis judicibus (canonicâ monitione præmissâ) *repellere excommunicatos ab agendo, patrocinando, & restificando in suis curiis, & judiciis compellantur;* idque nec suo, nec alieno nomine reg. 67. de reg. jur. in 6. ibi: *quod alicui suo non licet nomine, nec alieno licebit;* & si vitandus sit, à judice repellendum esse, etiam nullâ exceptione appositâ; si autem toleratus, & excommunicatio sit notoria, posse quidem repelli à Judice, sed non teneri, nisi pars excipiat c. 1. de except. in 6. eandem exceptionem illi apponere potest Notarius, & quicumque alius. gloss. *recept. in tit. c. 1.*

Dixi 1. in alia causa, quàm excommunicationis. Nam in hac agere potest, quando agitur de ejus valore, vel quòd lata sit interpositâ appellatione; vel quòd contineat intolerabilem juris errorem. c. *cum contingat. de offic. delegat. c. per tuas.* 40. de sent. excommunic. ubi dicitur, quòd, si excommunicatus ab Episcopo, ad Metropolitanum appellat, ab eo absolvi potest: Metropolitanus tamen volens suo Suffraganeo deferre, potest illum sibi remittere absolvendum & teneri etiam remittere, *quando propter manifestum excessum fuit excommunicatus;* & ante absolutionem non auditur volens probare, se injustè excommunicatum; secus, si probare vult, sententiam esse nullam. Idem dic, si agatur de animæ periculo, vel ad illud evitandum, sic Abbas c. *significaverunt de except. n. 22.* vel si non agat voluntariè, sed ob periculum in mora, v. g. quia aliàs debitor illius fugeret; Barbof. in c. *intelleximus. n. 10.* Vel si impediatur facere sibi permittit v. g. ire Romam ad impetrandum rescriptum, &c.

Dixi 2. Judicem teneri excommunicatum vitandum à judicio repellere, etiam non oppositâ exceptione; cum ei non liceat, etiam in profanis, communicare. Quia tamen in ejusmodi exceptione frequenter, ex malitia etiam, fatigantur judicia, sequentem modum præscripsit Innocentius IV. in c. *piâ consideratione, de except. in 6.* ibi: *dignum duximus communem adhibere medelam;* si quis igitur excommunicationem

502

512